بازدید شد
۱۳۸۱

کتابخانهٔ مجلس شورای اسلامی
بازدید شد
۱۳۸۱
۱۳۳۲
۲۰۶۳
۲۰۶۳

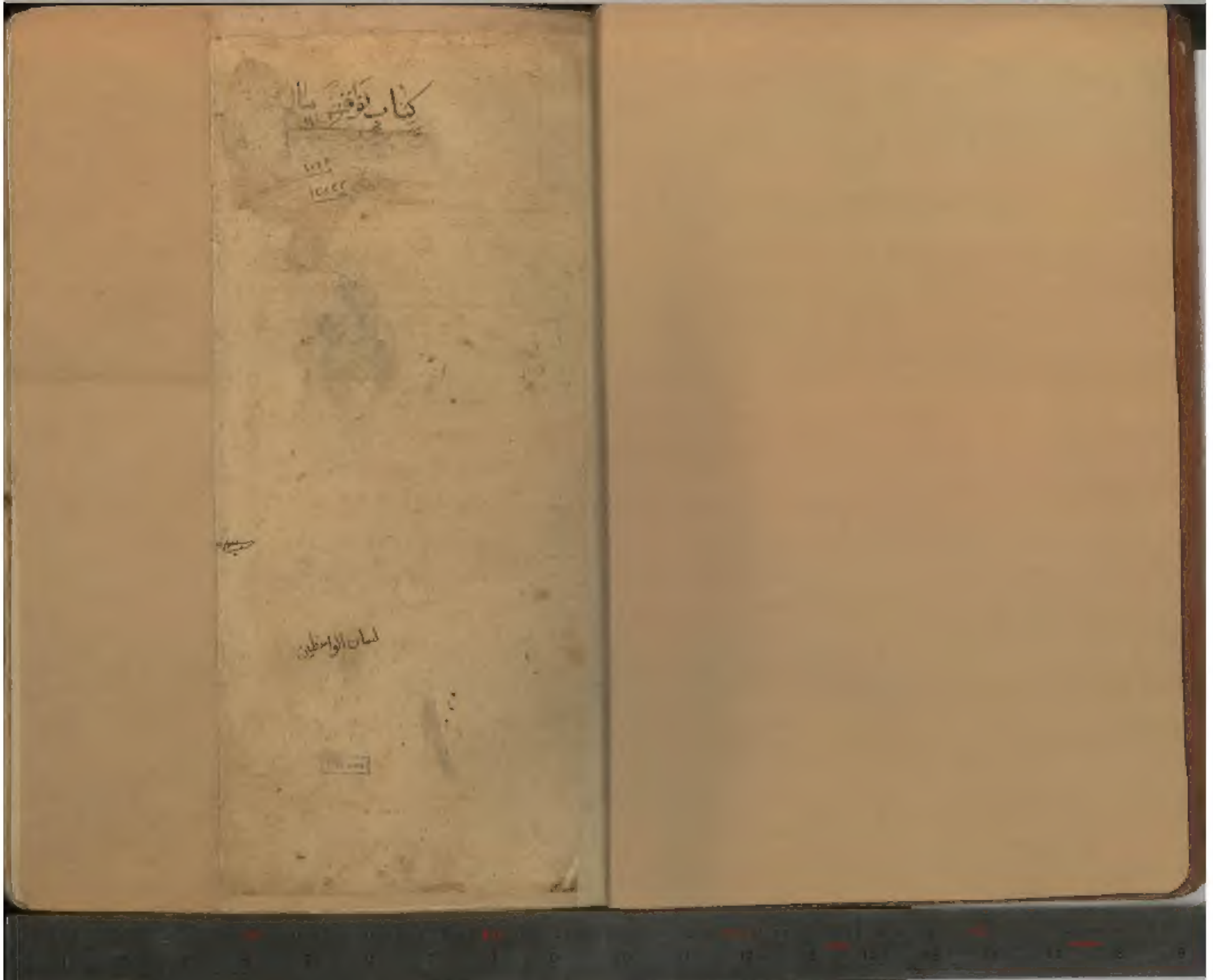

بسم الله الرحمن الرحیم و بستعین

بعد از حمد نامتنای ذات کامل الصفات بالذات خدای را که تنقل جنبش
بر همه کاینات بی نهایت و منتهاست و صلوات تمه اصلات و
تحیات متکاثرات متعالی از عدد و شمار و بالاتر از حصر و احصار نثار نامزد
عالیمقداری که سرد فتر دیوان رسالت و منتخب مخزنه رسایل نبوت و دیباچه
کتاب معجزات فصاحت و بلاغت که اشراقات نصیر وحی پذیرش
چون مهر منیر تابان و هویداست یعنی احمد مختار محمد المصطفی صلی الله علیه
و آله الی ما دامت الاعصار تحت الخضرا و درود نامحدود و تحفه حضور تقدیم
و فی السرور سید المطهرین و قدوة المقدسین المعصومین علی الاطلاق ذکر و فی
الاولین و الاخرین و ایثار و کرامی اصحاب عصمت و تبا منشین ارکان خلافت
افنی بقیه ایمة الطاهرین المعصومین المقدسین المعصومین صلوات الله و سلامه
علیهم اجمعین الی یوم الدین بان ای جمعی کثیر التقصیر در صحیفه خاطر اعمار و اوقات

بسم الله الرحمن الرحیم و بستعین

حمد بیکنیم تا الهی ترا کرد انیده ما را از جماعتی که اهل نجات و رستگاری اند آخرت
کرد ایشان جماعت امامیه اثنی عشریه اند توفیق داده ما را که ترک کرده ایم طریقه
کرد اهل بدعت و کمراهی و رفته اند در آن طریق ضلالت که ایشان رفته اند تعارطایفه
نابکار متحزبی کرده و اند ما را کشیده بآن ضلالت و کمراهی مانده اند و شکر بیکنیم ترا که
هدایت و راهنمایی کرده ما را بطریق روشن و هویدا که طریقه مرضیه علیه است و نگاه
داشته ما را از آنکه متابعت کرده باشیم راهی که اهل بدعت و ضلالت بآن رفته اند
بدیستی که ایشان غرق کرده خواهند که در پایان چیده باشند و روی شهود دیدار

خار جیانند که از راه شریعت بیرون رفته اند و کوشش کنیم تا ما که از شاه راه دوستداری
ملتیه کنار نگیریم و ما نیز صلوات بر پیغمبر ما کرده پیشتر از خواست بر رسالت
و همه عالمیان از طایفه جن و آدمیان و تعریف و توصیف آن شده با آنکه
هدایت و رهنمایی او بر وجه اکمل و اتم فرموده و حضرت محمد صلی الله علیه و آله را شاد
نموده و ما را بنظرت تربیت خود باین نگونه ما را مستمسک ساخت بکتاب او
و بذریه پیغمبر صلوات الله علیهم که هر کدست از این دو چیز بدارد در طریق صواب
پایدار و استوار باشد و صلوات بر اهل و آل پیغمبر که سرافراز گشته اند که از جانب
الهی نص صریح بامامت هر یک واقع شده و بر ذریه پیغمبر که متصرف خود را در آورده
همه کرامت و بزرگیهای واقعی را مخصوص با را در خود و پیرو علم خود و دلی و متولی
امر خود و کاشف غم خود آن شخصی که متصل شده از جانب پیغمبر هر کار سختی را پیش او هم
سنگ جمیع بت پرستان را و نصرت داد کرد و اهل دیار او را و غالب
آمد بر شیطان کردار و بدی و بکاری و اشتغال هر که متوجه درگاه او شود
و دستگاری دنیا و آخرت نصیب او کرده و هر که رو گردان شود از درگاه او
پس از مدتی دامنش دوزخ مبتلا کرد و پس آنچه در ذهن و خاطر این مؤلف کتاب
نقش گشته چیزهای است که حضرت الهی عطا کرده و بخشیده بوده و علیه بزرگ علم
که بشیعیان وی روی کند کان ایشان کرامت شده و مهمتهای عظمت که
باین طایفه باطله نابسیان و خاستان نازل گشته و من درین کتاب بطریق

امانت و ودیعت نهاده و هم از ان مضامین چند را بجهه و بهتری که بمضمون حق
و اهم و بحکمی که صاحب حق باشند و بجهه و شنی که بباطل و اهم و بحکمی که از اهل بطلان
و آن مضمون حق که بودیعه سپرده اهم شق میدهد و اهل مرتفق صادق دار بطرف میکند
باشد شدن هر شیطان خارجی منافق، چه سیما شیطان خارجی مصنف کتاب نواقض
الروافض که او احداث کرده در تصنیف خود چیزها که لایق و سزاوار ریش او
و آلوده کرده و بفضله خود آنچه او را در این کتاب بزبان آورده و خالقه تمام نموده بهر
تالیف آل عثمان بجهه آنکه در مایه این تصنیف ریاستی و بزرگی نسبت بعامه مخالف
مذهب که در حقیقت بکان صاحب فضل اند و بهره خود و پسم یا دیکم که این مرتضی
کتاب مذاقی اکرد در اول بهره زارات مکتات رسانیده اند شیعه و اجابت
آن دعوت نکرده و حق را دیده و بپرده و حجاب بروی او کشیده و هیچ اندیشه
نکرده و در بستر نیاز بجهه درد و دنیا و آب نرم را آلوده و بپول نموده بجهه استهار
و نصب عداوت اهل حق از انچه در او استهار جهه منصب باطل تعصب نموده
بجهه مذهب و بجهه پیشتر از سلطان جابر را که بهره خود را پیشتر و طلب مزور
بجهه ریا نموده و از خانه امرا بهوای نفس اماره پیروی و فتوا بایشان داده و بظلم و سبل
و آن تمامت را تلقی کرده و بیکره و حیل و تاویل نص کتاب الله و سنت پیغمبر نموده
و چیزی که از پیش نفس خود یافته و برخدای عزوجل حرف باطل بسته و در بیان انگشتان
خود تغییر و تبدیل حق را جای داده و هر شخص که در روشنی حق بوده و امر او کجای باطلی تقل

نموده و بسیار بوده که ایمان را بکفر تبدیل کرده و کوه کفر را با خس خود کهنه
درهم و دینار کنده همیشه مجادله بغیر حق نموده و انسان بطبع خود با داد و ستد
بر خلاف حق بپا میکند و دین خود را بدنیا میفروشد و جای بکار
چنین کار ظالمی بر نفس خود جای بدی خواهد بود در آخرت از طریق
مصنف این کتاب معلوم میشود که نفس اماره او حرکت کرده و در
بیابان شهوات و کبر رها نموده بکمانی بسیار شاه راه شریعت بخشیدی
که اگر کسی ندا کند او را از آن بگوشش آن نگراید و ای غفلت نخواهد رسید و
دربار او منع نخواهد شد ای بخدا پناهیم که نفس ما را بدین بدکاری خلق نکشته که دوچه
علیه را اهل کنده و آباد کنند بلکه صفات نبی امیه را نفس او خلق کشته سطوت
حقیقیه پس تخلق کشته بخلقت بهیمیه و از تقدس تجسس نموده دور و دور باشته کفار
بر نفس خود دانند که بازگشت ایشان بکجا خواهد بود و همانا که در رگ کبر او و اوصاف
رذیله که او را باد دارد و ازین جهت باطل پس حال هنگام آن شده که بگویم او را و خود را
که هیچ نفس زکیه پاکیزه استماع نداشته باشد از قبول آن و مانع شود هوای نفس
و عصبیت او را از تصدیق و از عمل آن پس باید که قبول کند این وقت نصیحت
درک کند و پرهیز نماید نصیحت را و بعد ازین رجوع نکند بمثل آنچه سابق آن رجوع کرد
زیرا که آنچه بزبان بیان آورده در دین کتاب زبانه آتش است در روز حساب
و عذاب است در اعتاب او و اصحاب چون مصنف کتاب نواقض آن کتاب را

اسم سلمان تالیف کرده و بنا بر مقابله معنی باطل با حق مصنف کتاب معایب اولاب
تصنیف کتاب خود را باسم مبارک حضرت پادشاه دین پناه ظل الله علی العالمین و محامی کرده
دین پادشاه دین پناه سلطان اعظم مالک رقاب الامم رافع رایه العدل و الانصاف و ازیخ برکنده بنای ظلم و اعتساف سید و بزرگ سلاطین عجم معترف
بزرگی او کوینده و اعجم سایه حضرت رب العالمین فی الارضین ظهران الماء و الطین
احیا کننده رسم و طریقه آباء طاهرین و اجداد مطهرین که سینه نصرت و پناهی دوسته
شریعت شریفه نبویه شکننده و معاندین طریقه جعفریه پادشاهی که از حشمت قدرت شان
دار حرکت و هیبت هیش قوم البنیان بحرکت و تزلزل در آورده و بنای ظلم را کاسر
و قیاصره و رابیان را چگونه زاین تزلزل او نیاید بکرده و معاقبت نعیم و حال آنکه زلزله
قیامت قامت او امر بیت عظیم پادشاهی که خوف او در دل شیر چرخ اول شیر
در برج آسمان امید دارد و با بر کرم او بستان آرزو در بسیط زمین و بساط زمان کار نظر
بنور کرم او کنی می یابان او اعوان و معاون او نوائب و اگر تفکر کنی در شئون نعمتهای زمان
دولت او می یابی او را مظهر عجایب و مظهر غرایب که بیرکت وجود مقدس او کلمه
شرک و کفر پستی رفته کلمه حق و دین رونق و زینتی گرفته مجاهد نموده بلشکر فتح و نصرت همیشه
بود و بظهور حضرت امام علیه السلام منتظر بود ابو المظفر سلطان الاعظم الواثق المتوکل علی رب العالمین بن
السلطان بن السلطان و الخاقان بن الخاقان بن الخاقان [illegible] سلطان
سلمان حضرت اسه سبحانه و تعالی خلد الله ملکه و ابد سلطنته قاهره او را و آثار پادشاهی

که شرایط فوق مشترک بود همه باشد منوط و مربوط است انکار بعضی از ضروریات شریعت
محفوظ باشد و مؤید باین معنی آن معنی است که شیخ شهاب الدین سهروردی علیه الرحمة والغفران
در نهایة در مباحث شریعت در مکفرات ایمان در تحقیق اسلام و ایمان در تحقیق
معنی ایمان و اسلام و اختلاف در وصاحب نوامیس نقل کرده که اختلاف کرده اند
جمعی که منسوب بملت اسلام اند در این معنی اسلام و ایمان معتزلی را عقیده آنست که ایمان
مرکب است از اعتقاد بجنان و اقرار بلسان و عمل بارکان و این مذهب مردود است بآیات
و دلیلی چه حضرت جناب مقدس الهی در چندین موضع ایمان را توصیف کرده که اعتقاد
بجنان است چنانچه میفرماید اولئک کتب فی قلوبهم الایمان و در موضع دیگر میفرماید
و قلبه مطمئن بالایمان و در موضع دیگر میفرماید فمن یرد الله ان یهدیه یشرح صدره للاسلام
و همچنین در مواضع متعدده و لایحصی و دلالت میکند بر آنکه تصدیق بجنان است و جماعت دیگر
بآنچه پیغمبر باو اخبار فرموده و کرده و چه تحصیل معلوم شده باشد از زبان کسی تصدیق باو کرده
و اگر بعمل معلوم گشته باشد بر وجه عمل و دلیل بر این معنی آنست که در لغت عرب ایمان بمعنی
تصدیق است و مثل آنست که استعمال لفظ بحقیقت معنی اصلی باشد تا نقل از آن معنی ثابت نگردد
و اگر نقل واقع شود بدلیل منقول میشود و همچنین حضرت مصطفوی در جواب حضرت جبرئیل این
فرموده اند که الایمان ان تؤمن بالله وملائکته وکتبه ورسله والیوم الآخر یعنی ایمان
آنست که اعتقاد بخدا و رسول و ملائکه مقربین و کتب منزله و شهادت شده و معاد در روز قیامت
و تحقیق کرده و در اینجا معلوم میشود که تصدیق بمعنی آنچه حضرت پیغمبر باو خبر داده باشد

واقع شود و از میانه جماعتی که این خلاف شده که اقرار بزبان شرط است یا نه اجزاء
احکام شریعت از طهارت و نکاحت و قبول قول در شهادت و امثال آن اما معنی و اگر بیان
متحقق میشود و اگرچه تلفظ بزبان واقع نشود و فرقه دیگر از جماعت اهل سنت برانند که اقرار بلسان
شرط صحت است یعنی بدون تلفظ بزبان ایمان متحقق واقع نمی شود چنانچه تحقق ارکان قصیر
کسی کرده که اقرار بزبان نکرده و بعد از این خلاف که ذکر شده اختلافی دیگر در میان اهل ملت
واقع گشته که اسلام و ایمان یکیست یا آنکه اسلام خیری است مغایر ایمان بعضی از جماعت
اشاعره گفته اند که اسلام خضوع و انقیاد است که تمامی مقبول مذهب محمدی صلوات الله علیه
و آله واقع شود و این معنی حقیقت تسمیه تواند است باصل مذهب و احکام آن و ایمان نیز همین
تصدیق است پس بر اینصورت معنی ایشان آنست که خدا بر دو مؤید این مذهب است فرموده حضرت
و من یبتغ غیر الاسلام دینا فلن یقبل منه یعنی هر که اختیار کند غیر از اسلام دینی
پس لازم و محتوم نخواهد بود آن اختیار و اگر ایمان غیر اسلام باشد پس اختیار ایمان مقبول جناب
مقدس الهی نخواهد بود و پس باید ایمان میں اسلام باشد تا مقبول حضرت الهی گردد و همچنین آیات و
بینات نبی است که در مواضع متعدده و واقع شده و بعضی دیگر گفته اند که اسلام و ایمان
اگرچه بحسب وجود از هم جدا نیستند اما بحسب مفهوم یعنی دو خبر و بعضی آیات که
مشعر بانخلاف ایمان از اسلام است مثل قول حضرت الهی قل لم تؤمنوا ولکن
قولوا اسلمنا که معنی آن نیست که بگوید که ما انقیاد ظاهری کردیم که اسلام عبارت از آنست
و انقیاد باطنی واقع نشده و البته انقیاد باطنی حاصل ایمان ایشان شده و اگر انقیاد ظاهری

که معنی اسلام شرعی است بر نیه ایمان نیز واجب است و پس اسلام شرعی متمسک می شد ایمان
شرعی فملا صاحب مواقف اورده که اتفاق اهل سنت و جماعت است بانکه مسلم فرد مومن
می باشد و نه یعنی متمسک علیه بدلیل قرآن نیز ظاهر میشود چنانچه آیه فاخرجنا من کان فیها من
المومنین فما وجدنا فیها غیر بیت من المسلمین دال بر انست که اسلام و ایمان یکیست
و متوهم وجه دلالت بر مطلوب نکشته و رجوع کرده بمقدمات سابقه ناظر و ظاهر که خیال او
این باشد که پس مراد کلام دلالت میکند بر انکه باقی مومنین که در بیت و احد
بودند مسلم بودند و این ممنوع است بلکه آن مراد نشده که معنی ندارد و احد است بعد از تعدد بلکه مراد
من تعجب و ذم مر از جماعت رفته که با وجود اتفاق اهل سنت و دلالت آیه شریفه بر اتحاد
ایمان و اسلام هیچ دلیل متمسک نشده اند و گفته اند که ایمان خص مطلق است از اسلام
یعنی ایمان اعتقاد و بپیغمبر ایه ظاهر و است و اسلام اعتقاد بخدا و بپیغمبر است بعقاید
لا شرقی آخر و این قول محدث دهلوی دلیل تسمیه است و مع ذلک بر جماعت رفته لازم نمی آید
تبدل ایمان یعنی در زمان پیغمبر تکلیف ایمان بعینی باشد و در زمان دولت پیغمبر تکلیف ایمان
بمعنی دیگر باشد زیرا که در زمان سابق چیزی بحضرت تکلیف بخود نیست باعتقاد اینکه ظاهر و باطنه
و در ثانی لازم اعتقاد باینه معتبرین هر کدام و جزو ایمان باشد لازم نمی آید اختلاف در حقیقت
ایمان در دو زمان و این ظاهر البطلان است پس اختلاف در معنی ایمان و اسلام هیچ
متقابل نخواهد است موجب مخالفت با اتفاق اهل سنت است و عدم موافقت ظاهر
قرآن و احادیث قولی است و شرع بدلیل و این معنی از هنا بخص ناشی شده تا بیخ تحریر

مراد و صاحب الموقف بود و صاحب مصابیح الواصب متوجه و رد کلام او شده و او لا
در باب اختصاص این مذهب بمعتزله و حال انکه ملا سعد الدین در شرح عقاید تصریح کرده که
ایمان تصدیق است بجنان و عمل بارکان اطلاق کرده که شده نزد جمهور متکلمین محدثین و فقها
پس آنچه از بحث برین مذهب اورده همه بزرگان نصیب او خواهد بود و بر انکه ملا سعد الدین با
او هم خواهد برین امر میدانند و او قایل شده که مذهب جمهور متکلمین است و او از محققین
و جمهور است با وجود این معنی کجا میاید که عدم صحت مذهب مرکب ایمان کرده و او را بر نفی
و مستند بآیات قرآنی گشته دلالت بر مطلوب نمیکند و حاصل آنچه مستوفی گشته اینست که
لفظ ایمان در آیات قرآنی بمعنی اصل تصدیق است مرادف معنی لغوی و کلام جماعت
متکلمین در ایمان نیز همین معنی است و آن مرکب از اعتقاد و عمل متعلق است بر طلبی اول
و آیه که دلالت میکند بر انکه مراد تصدیق است مثل آیه کتب ایمان در جنان و امثال آن
مراد کفایت صورت ایمان مرکبست بپیان حقیقت ایمان و این بکار رسل آنست که بگویم
فلان شخص بدل خود نوشته ملازمت فلانرا از زندان لازم می آید که معنی ملازمت بدل
نوشته در دل باشد بلکه صورت ملازمت در دل نوشته شده و جواب دیگر انکه
لفظ ایمان مثل لفظ آب است که اطلاق آن جاری است بر جزو کل پس گر تصدیق تجلی
ایمان باشد منافات ندارد که مجموع مرکب نیز ایمان باشد مثل قرآن که آیه را از این
قرآن میگویند و مجموع آیات را نیز قرآن می نامند و جواب دیگر انکه اطلاق ایمان بر تصدیق
قلبی از آیات شریفه از آن شایع است و این نوع اطلاقات در کلام علما شایع و متعارف

ساختی کریم کر آن تزویج در زمانی واقع شد کر ابجب طاهر مخلی علیه السلام و
کتاب وحی سید انام بود اکر، کری کر حضرت امیر مؤنس چه امکلثوم را بعد تزویج
نمود با وجود ظهور فسق او کریم بسبب تقیه بود و تقیه در اینجا اعلام از تقیه در امر خلافت
بود کر از تحضرت واقع شده و حضرت صادق علیه السلام این تقریر کرده اکر اول
وحی بود کر از مخصوص شدن این بر، صادر کلام ایشان و ظاهر است کر انتقل این قول
لازم می آید کر کذب خدا در آیه تطهیر نموده و چنین جهتی در اکثر آیات و احادیث
کثرات متعدده و تقریر و غلبه با ایشان واقع شده باشد و کدام دین و مذهب است
این قسم سخنی کر نشنیده باشد و اجتهاد و استدلال در مقابل نص و خواهر بسیار مشهور و
شده حتی اینکه بعضی طلبی را دیده و دانست آن بسیار باک بسیار و در بسیار ظاهر است
کر هیچ دلیل بر این قول دلالت ندارد بلکه چیزی است کر شبهه ندارد کر اکر صدور هر حضرت
از حضرت امیر مؤمنین صلوات الله علیه و حضرت مرتضی است کر بعضی از امور ما
من به تقیه باین امور صادر شده و مطلوب ما وجود و صدور این امور است
و اکر است قلیل یا کثیر مضر بمذهب ما نیست کر دو شیعه
این مقدار امور بحث و تفصیل این مکروه شد و تقریر کر یا صاحب این
رساله هم خواهش فرموده بود کر عبارت مرتضی و دون را سید مرتضی است و دو کر بعضی
داشت کر اجود و اکمل عبارت و اسهل الفاظ جهان را ظاهر است و چیزی غیر مزبور
بدون را بعبارت پسندیده بجا است خاطر داشت سبب آن را در این مقدمه

پرون آمد، خواهش کر صاحب چیز فوائض ست ظاهر را بان مانوس باشد چه ام ابکر
ظاهر سید مرتضی علیه الرحمه را کر مقلد و خواهل دلیلی کر دیگست و نقل کلام را است با
آن نادان بر ماند و چه وی کر شیعه واقع شود و از صحبت سنی بیرون بیاید و بلکه با متقدمه
علما و متاخرین اصل بوده است و اکر چه اکنون اصل صعب رجا بر است تزویج عائشه
و کار بیستاید بر این صعب رهنمون شرعی جا بود سهل عینی کر مقتدا بیت پیروان
حضرت ... و روایت مهر را از حضرت صادق علیه السلام بر ثابت و رسانیدن
جزا کر غضب و تزویج بان معنی ست کر عمر ابکر ستی ساخته بلکه مراد آست کر بسبب حضرت
امیر مؤمنین و حسین و ام کلثوم بان معنی رضا داده بلکه کر نسبت بسوء رضا نداده جایجه
... ثابت شد، و اطلاق و اطلاق و اجبه و حضرت ... و تزویج اطلاق حضرت ... و حضرت
و کر در این جا صحت آن جا بر این ست و این بر حضرت کر ... بلکه بطور تمام و
اهل بلکه این مقدمه سیما سیاه و حق ... ظاهر کر بسیار و حضرت استشهاد
این سوالات تمام، کلام سید مرتضی رحمه الله علیه و این مقدمه است آکنون ما تمامی
سوال سر حضرت کرده و تمام حق در نظر مبین نگاشته آمد و در کتاب تزویج ما
والده سید ما کر تزویج حضرت امیر و خبر دهد، اخر جهش بود و در کتاب ثانی تفصیل
بیان بود و اکر کرده و کر آن سوال از حضرت علیه السلام صدور سهو و نسیان بوده باشد
ارشاد، اکنون باسی سوال مصادف شد و جواب آن سوال کر آن تزویج وقوع
و امر ابوین و حسنات بود کر ولایت ما کرده در باد معوض ... حضرت سخن

سبحانك انی کنت من الظالمین و قال سبحانه و تعالی یا ایها الذین آمنوا
لا تقدموا بین یدی الله و رسوله پس اگر متمسک شوی از آیات سابقه بتاویلات
رکیکه مخلص و خلاص نیست از حجت آنها البته بجهة آنکه میگوییم ایا بعد از
تمسک از ذی کرست یا نه بنابر اول لازم می آید حجت در جمیع بعد از نبی صلی الله علیه و آله و سلم یعنی ذکر
برائی قوم و در حق رسول صلی الله علیه و آله و سلم و خلاف نیست احدی از مسلمین در نبوت او
پس نکاریست سوی جماعت که تاویل امثال این فصوص بلیغه ظاهره را بنابر آنکه
میگوید آن ادلات را عقل صحیح حاکم بلکه تسلیم میکند طبع صحیح عاقل و این تمسک
را نکته تجویز عدم دلالت حدیث غدیر بر امامت علی کرم الله وجهه و نفی
خلافت از علیه السلام و اسیدا احد ممکن نیست که حدیث غدیر بعد از
رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم کنت مولاه فعلی مولاه و دعا
کرد از پس کرسول الله حدیث غدیر خم متواتر است و در کتب
معتبر آنچه مثل کرده است از صحیحین و غیرهما که تصریح میکنند بر وقوع
این قول کرد رسالت علیه و آله و سلم و نیست احدی که طعن کند
در صحت این قول کرد رسالت علیه و آله و سلم و نیست احدی که طعن کند
در این سخت کلام مولا کرد و در وقت اظهار کرد این قضیه بر بسیاری کرد حق سبحانه و تعالی
فرستاد جبرئیل امین علیه السلام را بسوی محمد صلی الله علیه و آله بعد از مرجع او از حجة الوداع
در وادی خم گفت یا رسول الله سلام میفرستد بر تو پروردگار تو و میگوید بنصب کن علی علیه
السلام را امامت و خلافت خود بعد از خود صلی الله علیه و آله گفت یا اخی جبرئیل بدرستی که حق
سبحانه و تعالی میداند بغض و حسد اصحاب مرا نسبت باهل و من بیترسم از ایشان که

سبب این قضیه باشد من پس چه میشود کرد بسیار این رسالت را
ن ابرد و کار بس کن پس جبرئیل علیه السلام عروج نمود و جواب پیغمبر صلی الله
علیه و آله عرض کرد بعد از این مرتبه دیگر حق سبحانه و تعالی جبرئیل را مامور بنزول
آن حضرتی فرمود و گفت بسی صلی الله علیه و آله آنچه اول مرتبه گفته بود باز
بپیغمبر صلی الله علیه و آله مثل مرتبه اول پس نوبت دیگر جبرئیل علیه السلام
عروج کرد بسوی حق سبحانه و تعالی پس باز مکرر حق سبحانه و تعالی وحی الایق
مکرر بر رسول صلی الله علیه و آله نمود باین آیه یا ایها
الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک و ان لم تفعل فما بلغت
رسالته والله یعصمک من الناس پس چون جبرئیل امین این آیه
باین آیه پیغمبر صلی الله علیه و آله گفت که چون حضرت حق سبحانه و تعالی ضامن نگاهداشتن
من شد از شر این جماعت زود باشد که ابلاغ رسالت نمایم پس امر کرد حق سبحانه و
جماعتشان را و نهاد و خصوص امر حق بعضی از کرمای بعضی بیان کند و به بعضی که
عدد هم گویند و بر بالای آنها رفت گفت ای مردمان مرا چیزی که حامل میرسد رسالت
الهیه است بر دل کار عالیست و نیست احدی لایق خلافت بعد از من سوا
کسی که من مولای اویم بعد از من علی مولای اوست خدایا دوست دار کسی را که علی
را دوست دارد و دشمن باش کسی را که علی را دشمن باشد و بعضی ذکر کرده اند دعای که
ما حصل این است بعد از قصه جزو پس چون فارغ شد نبی صلی الله علیه و آله از خطبه

خدای تعالی جاری کرده است بر زبان قلم در این جا پس اگر نص وصف است
پس وصف کرده است حدیث غدیر را بتواتر بدون اینکه سیاق
کلام او مقتضی ذکر این وصف بوده باشد بدون اینکه سیاق کلام او مقتضی ذکر
این وصف بوده باشد لیکن خطا کرده است در احتمال سوال این حدیث
از این که او مأمون بوده باشد در بیان این حدیث بواسطه اینکه مأمون همان
و بس پس میگوییم که مضمون حدیث بر وجه که متواتر و متفق علیه است در طرق که
مشهور است نزد عامه و بعض طرق اصحاب ما است که چون آن حضرت در وقت
مراجعت کرده بسی رحله از وداع آن جناب خدای تعالی
آیه [illegible] علیه السلام چون بر جمعی که در وقت آمدن در وقت نزول آیه
مسافران در آن وقت متعارف بوده و در سبب نازل شدن آیه که در باب
سبب نزول آیه که مشهور بوده است بعضی از خواننده ها خواسته پس امر کرد حضرت رسالت
رجوع نمودن پالانهای شتران را بالای آنها از قتاده در حالتی که مشغول خطبه بود
و بیان کرد حضرت در خطبه بدرستی که خدای تعالی این آیه را بر او فرستاده که [illegible]
[illegible] و این خطبه جهت این بود که مکان وی بر دوش کار [illegible]
شده بود پس امیر علیه السلام اگر گفت آیا من نیستم از برای شما از نفسهای
شما همگی گفتند بلی یا رسول خدا پس حضرت گفت کسی را که من مولای او هستم پس
[illegible] مولای او هست یا دوست دارد کسی که علی دوست دارد و دوست

علی را دشمن دارد و یاری کند کسی که علی را یاری دهد و فرو گذارد کسی که علی را فرو گذارد و
حق را با علی دار بر هر جا که باشد و همه حاضران جواب دادند که این آیه نازل شده
[illegible] پس گفت حضرت که خدا بزرگ است بر اکمال دین و تمام
گردانیدن نعمت و راضی بودن خدای برسالت من و ولایت علی بعد از من
و نقل شده است از طریق ما از عبد الله بن عباس و زید بن علی بن الحسین
علیه السلام که در وقت توجه حضرت بحجة الوداع نازل شد که اظهار فضایل و مناقب
و ولایت علی بخلق بکند پس توقف حضرت تا غدیر خم از جهت فصل بودن وقت
حضرت که میسر گردد استیناس امر من بکند و اعتقاد بولایت میر المؤمنین
کنند و چون مراجعت کرد و بغدیر خم رسید نازل شد بطریق امر
و بیان فوری که متضمن نهایت بسالت بود و آن نیست قول خدای تعالی که [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [

احضرت در آخر عمر بعد از انکه تبلیغ جمیع احکام دین را بپا داشته و نماز و زکوة و حج و جهاد و غیرانها کرده باشد با نیکه وَإِن لَّمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ

و همچنین نزول بغدیر خم در وقتی که متعارف بود نزول کردن در بالای رحل حضرت در سفر در بالا نهای ستر و قول آنحضرت در حق امیرالمومنین کسی که من مولای اویم پس علی مولای او است و دعا کردن بر دوستی که سابقا ذکر شد فیست انها مگر از برای امری عظیم جلیل القدر مثل نصب کردن علی از برای امامت و این از جهت اظهار محبت او بوده خصوصا با قول حضرت که آیا من نیستم اولی و احق بشما از نفسهای شما و با تبلیغ این امور بعد از نازل شدن این دو آیه اجابت که مراد از رسول مثل او و مسلمانان باشد نه امر بحب و غیر انها از معانی لغویه مولی کلام حضرت که من کنت مولاه فعلی مولاه معنی انیست که علی در تصرف در اموال و نفوس امت شریک است بعد از نبی چه اگر با فعل بن عم معنی از برای امامت غیر این نیست پس بعد از تواتر حدیث چنانکه ذکر شد و تقریر خود بر ان حدیت بطریقی که رسیده ایم بعید است کسی امید برسد که قدح در این حدیت کند که سبب کسی انکار این حدیث نمیکند مگر که عمد شده باشد کوشش و حیل او پس انحضرت کسی را قائم میکند یکمرتبه بقدح در طریق حدیث و یکمرتبه بتاویلات که عقل حکم بسقوط آنها میکند و دشمنان نیست که باطل را رواج و هند با یکه باطل سازند با طل حق و مناسب این مقام است قول تعالی یُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ

وَاللَّهُ مُتِمُّ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ و چگونه قدح کند عامه در حدیث

غدیر و حال انکه از حد تواتر گذشته است در طرق عامه چه جای طرق شیعه اگر

گمان کرده است شیخ عماد الدین بن کثیر شامی در تاریخ کبیر در وقت ذکر احوال

محمد بن جریر طبری شامی که دیدم کتابی که تالیف محمد بن جریر طبری بود که جمع کرده بود در ان

کتاب طرق حدیث غدیر خم را در دو مجلد و کتاب دیگر دیدم که جمع کرده بود در ان

طرق حدیث شدار را و مثل شنیدم از بعضی از مشایخ خود که رغبت نیکرد در

دیدن کتاب من یک جلد کتاب در بغداد در دست اصحاب دیدم و در ان

کتاب روایات این حدیث بود و نوشتم و همدان که جلد بیست و دوم

از طریق بن کنت مولاه فعلی مولاه نقل کرده است از ابو جعفر بن شهر آشوب

گفت من دیدم با خط عطاء عدانی که میگفت روایت کرده ام این

حدیث را از دویست و پنجاه طریق و دیدم در نزد مردمان چندین رساله

متعدده که تالیف کرده بودند انها را اعاظم محدثین اهل سنت و جماعت شیخ محمد

جزری و اثبات کرده بود در ان رسایل قوت این حدیث را از اشتهار طریق

و وضوح طرق بنحوی که در این عصر بعید است در شهرت مرتبه که مساوی این نیست

از اخبار تا بیکه تصنیف کرده اند در این عصر یا در اعصار متاخره جمعی از محققین

کمتر از ان نقل کرده اند پس روا نیست این حدیث را مگر معاند منکر این چیزهای

که عامه به تنهایی روایت کرده اند و تا اصحاب به ثبت کرده اند

آنچه چند مرتبه ذکر شده است و روایت کرده اند خطبهٔ آنحضرت
در این روز مشتمل بر این حدیث و متضمن است این خطبه را چنانچه حاکم صریح
و تاکید مشتمل بر تسایدن و نخالفت این امر را چنانچه جایی کسی محل
این نگوید که در صدد تاویل حدیث اصلاح و سعایت در آید و این تاکید بجهت
ارادهٔ این خبر فرموده بیشتر از آنچه روایت شده است از خلیفهٔ دوم که گفته است
منصب کرد رسول خدا علی را امام پس گفت کسی که من مولای اویم پس علی مولای اوست
بار خدایا دوست دار کسی را که علی را دوست دارد و دشمن دار کسی را که علی را
دشمن دارد و یاری کن کسی را که علی را یاری کند و خوار کن کسی را که علی را خوار کند
بار خدایا بگردان حق را با او هر جا که گردد عمر علیه اللعنة که در پهلوی من
جوانی خوشش بوی خوش بوی نشسته بود این گفت که ای پسر تو خدا قسم
عقد کرد رسول خدا از برای شما عقدی که دانیکه این عقد اگر ساقط دارد شما را یکی
گرفت گردنی شکند این را اگر کسی از دین برگردد ناچار شد پس هذکر و پیغمبر
ای عمر نگذاشته این عقد اسکننده این عقد باقی عمر گفت که من به رسول گفتم
که هرچه تو ارزانی علی کنی هر ای خوشش بوی خوش بوی در پهلوی من بود و من این چیز گفت
رسول گفت آیا میدانی که آن که بود گفتم خدا و رسول بهتر دانند گفت ای عمر آن مرد از شما
آدم تر و نیکوتر بود علیه السلام که موی شما عقد و پیمان گرفت نیابت
پس قسم بر سید و بر سر دیگران عهد را شکست و در این وقت به موسی

میگوید که از حرامات نوش و اتفاق انکار کتب صحاح بسته است که مدار احادیث
در میان علماء و مجتهدین و محدثین اهل اسلام و اکثر علماء کرده و اند که صحیح ترین کتب حدیث
کتاب الجامع صحیح مسلم حجاج قشیری و صحیح محمد بن اسمعیل بخاری است که متفق علیه بین
متفق علیه هست صاحب ظهاکه رجعه مجتهدین است در کتاب خود اسامی
نموده که تلازم است میان متفق علیه صحیحین است و متفق علیه ایشان
دو کتاب آن حدیثیست که صحابی مشهور بروایت آنها از نبی روایت کنند و دو
راوی دیگر از و روایت کرده باشند و تابعی واحد باشد و روایت کند تا بالآخر شیخ
بخاری یا مسلم بن حجاج از احد عشر صحابه روایت کنند احادیث متفق علیه بشرایط مذکوره
قریب بهزار حدیث که معمول بمجتهدین و علماء کاملین است بدون تشویش و نقص
و حرج و تعدیل انفایت و توقف ایشان بر اسانید صحیحه این دو کتاب و از جمله
کرامات دلیل صحت این دو کتاب آنکه محدثان دریافته اند که هر حدیث که مقتدای مستفاد
قرارت صحیحین نمایه صحت می یابد و همین معنی دلیل صحیح است بر صحت صحیحین و این
طایفه رسیاری جبل و قلت میا کا صحیحین و اقی صحاح اهل اسلام و ساب
و در مقابل این چهار کتابی که مشتمل است بر اقوال کاذبه مجروح نموده و یکی از جمله
سنن ابی داود سجستانی که مشتمل است بر احادیث ضعیفه و مرسله و منکره و
سنن ابی عیسی ترمذی که جامع آن محمد بن عیسی بن سورة است و دیگر کتابی که جامع
محمد بن یعقوب کلینی است و سنن ابن ماجه قزوینی و مسند احمد بن حنبل که جامع آن بر حسب طوطی
و حمار و چهارم مستبعد است که جامع او علامه حلی است و منقول است که

این طایفه که مساعی جمیله ایشان در اعلاء کلمه حق مشکور است و در احقاق حق مبرور
در صحت صحیحین نصب نموده اند و وجوهی دیگر که بر سبیل اشتهار جواب آن مسئله را
مرقوم میدارند و جواب را منسوب بحضرت صاحب میسازند و این نوع تزویر و تلبیس
سعادت این طایفه بوده و هست تمامی وهنی این احکام متقنه ایشان بدان راجع
و اصل و اساس این طایفه مبنی بر صحت احادیث که در کتب ایشان مسطور است
فصل کلام آنکه مستند این طایفه آنست که صحیح کتب احادیث منحصر صحیحین است
علماء سنیان صحیح میدانند که این کتاب مشتمل است بر احادیث صحیحه
بر کار صحیح کتاب دیگر یا رجوع باسانید این کتاب کنند و بر کتب این طایفه را
بچه صحیح میدانند که این کتاب مشتمل است بر احادیث صحیحه و مقصود از علم
تحقیق الامر است و در بیست که جواب کریم این سخنهای گرانمایه دهد و دقت نظر
و کمال حماقت اول آنکه در مقدمات ذکر شد که احادیث مرقومه کتب صحاح این طایفه
از جمله بر خرافات مشتمل است و تنقیح این کتاب سته بصحاح از قبیل تنقیح
شی است که گفته اند و الملقی بقبول است که از اول سنت باشد حجت نمیشود بر اهل حق
و یقین و همچنین این سخنها از صاحبان باز که از طایفه ایشانست بر صحت صحاح
این قوم حجت مسلم است که رد و انکار کسی متابعه توکلت دم من
شاهد است و انگار دیگر نمودیکه صحیح کتب سته کتاب سنه صحیح بخاری است چگونه
بعین اعتبار و حال یکه صحاح شما شهادت داده اند که کتب سته غیره و صحاح

پانزدهم صاحب نواقض میگوید که از خرافات و نواقض هر آنچه

و از برکت محبت حسین
و محبت حسین
یکی از اعلی افضل و اهم مقاصد
در این است

یا بجهة که امام طرف عراق عرب است و دیگر از براهی بعضی بلاد بهات خشن اعتبار کرده
با انکه حال آن تختلف است در وقت طلوع و غایت ارتفاع و غروب و هبت
رياح يعني مواضع وزيدن بادها از قبيل صبا و شمال و جنوب و دبور نيز اعتبار
کرده اند با انکه مواضع آن تختلف میشود و قبور و محاريب بلاد مسلمانان را اعتبار
کرده اند با انکه بسیاری از بلاد و در قبور و محراب مخالف بلاد دیگر است هرچند
در یک سمت باشند خصوصا در بلاد حنفیه که ایشان را بین مشرق و مغرب قبله ثابت
بلکه زوایه ان کرد مسجد هر یک صف در راست در مقابل کعبه ایستند چنانکه
در طرف صف زحامات نماز در کعبه رو نماز همه را صحیح میداند با انکه
قطعا متوجه قبله نیستند و این مسلم امام فخر رازی است بسبب کبیر شمس بود و در اصل چهارم
در شرح مختصر وقایه نقل نموده که حنفیه اختلاف کرده اند در قبله پس از عهد ائمه مبارک
منقولست که میگوید که اهل کوفه در وقت استقبال جهتی را اورد پس سر خود میگیرند
و جهتی را برد و شش راست میگیرم و بعضی دیگر از مشایخ ایشان گفته اند که هر گاه بهات
نقش کوچک را بر گوشش راست گیرد و انگه میل بجانب شمال کند پس او قبله است
و از عهد ائمه مبارکه این صلح و ابی اعمار منقولست که ایشان گفته اند که قبله ما مغرب
است و سببی که سرش بسبب اندک تحاوی که در عروب میکند و بعد از نقل میدهند دیگر اختلاف
که گرد میگوید که معنی عبارة که فقها تختلف میشود با اختلاف تعهد ایکه مجتهدین در کوکب
بیان کرده اند صحیح نیست کذا ست و نقله بعضهم و قبله تختلف میشود که خواهد شد

و حساب تقریبی که معلوم شود در وی گذارد [illegible] جایز است هر
ایشان بسنده او اخر نهاده باشد و مراد بسنده اوایل آن باشد که از منظم سمور داده و مسلمین
در ان سکن دارند و مؤید اینی آنست که اکثر علما اهلیت ملک بسنده را از اعتبار عبارت
بیرون کرده اند در بسیاری از احکام آن علم و گفته اند فلان حکم در منظم سمور معتبر است

بحث چهارم آنست که اگر ما تسلیم کنیم که صاحب نوادر قض از اهل معرفت بر صد
بوده باشد میگوییم که بودن مسافر او که نوطلوس چنین که چنان نیندارد که راه شفق تیر
سمن نیست از بری که قبله طوس با مکه مکرمه [illegible] قبله [illegible] که با یه رطول و عرض کوه
طوس مشخص کرده و میگوید که تفاوت چه مقدار است و موجب مخالفت است قبله کوه را
با انکه مردم مستعرفت به انکه معرفت طول و عرض بلاد نبی بر معرفت رصدات کما اعتبار
[illegible] که عادت طول و عرض بلاد در درجات معادیه ثبت کرده کسی که علم نیست
[illegible] پس میگوید که ما نیز باشد به سماع که حکیم ست سعی ساختن مرقبله که هر کس بجهة
از معرفت آن در روزی پنج مرتبه بعلمی که تا کسی از ان علم ماهر نباشد نتواند دانست
و ما بین تکلیف معرفت قبله تکلیف [illegible] باشد و بر شارع حکم تسع باشد
[illegible] که آنچه گفته که شیخ علی عبد العالی تبریزی صاحب طوس در این قول خلص امتیاز
علی اجتهاد کرده و در مسجد جامع مشهد مقدس نماز گذارده و از قبله مسجد مکی
بسیل بجانب دست راست نموده و بر وجهی که ناقض میگوید که از سمت محراب گوه
بجانب شرق میل [illegible] و در مهمات شیخ علی در علوم ریاضی خصوصا در هیئت و هندسه

خصوص که ملا جان صوفی و سایر فرق بروجرد [illegible] صاحب
و اقعی که پیدا است شیعه یشان است که یشان [illegible] روز اجتماع میکنند
با شیاب عاشورا و یرا قهای طلا و نقره و عصای تمام و پسران امرد را جمع میکنند و با ایشان
از مسجد ما شب در آمده میکردند و مطلب ایشان این نیست و اجتماع آنست که
با پسران و زنان اختلاط و زنا کنند و این را تعزیه حسین نام نهاده و اشعار شهادت ایشان را که
مطلب ما یشان نست و بر نفسی که در تمام سال در خاطر او نمذ خطور کرده باشد
این ایام ظاهر ایشان حسینست و باطن یشان یزیدی در روز قتل یشان ایشان پس از
پوشیدن آن لباس و دوم که در این ایام تو ایشان از او بپرسی تا تر اعلم تقلی حاصل شود که ایشان
دشمنان حسین بوده اند پس از آن که عصای یشان را برای پسی که سابق ما حرم بوده اند
و با شاگردان و مصلان بیرون آمده و در محلهای ایشان میکردند و در ثبات ایشان
در اول از ان تنگ میدانند و تنزلهای ایشان اظهار تشفی نزد امر دانست و بعد از ان که
رکوع و قیام میکردند پس از آن رکوع میکنند و این را تعزیه حسین پس از آن
پس از آن که یکی میان ایشان اظهار میکند تعزیه حسین پس از آن نشسته و سوزش میکند
و میگوید ای سیدی که کار چون میکنند [illegible] این جماعت مردم از سعادت می
محروم میمانند و در روز عاشورا بانگ کال علیین در زبان آورده و نیت
این اعتقاد مکروه است مگر مردم ستده نداد و ثواب آن روز را در آنش که ادای
عبادت در آن روز بسبب دوزخ داشتن و بعد از آن که میکنند مگر پس از ادای

بگویند که ست که اسما که گفته در وی خون داده و تا بعد از ظهر دانگاه فشار
کنند تربت حسین علیه السلام و این عمل اصلی را دایت میکنند تو پس که شیطان حسین آنقدر گرد
گرد ایشان را، تواب روز آن روز محروم ساخته تا کل بر گردد ایشان داده
تا معصیت ایشان زیاده شود و هر کس از سنت حضرت پیغمبر خود را دور کند
همچنین شیطان بر وی مسلط میشود و میتواند بود که عدم تعلیم روز عاشورا
ضرور باشد از جمله دلایل گمراهی ایشان باشد اگر ایشان با شال این مجلسها
اکتفا میکردند بهتر بود اما حکم بکفر ایشان و بجواز قتل شان جسارت میکردیم لیکن
حق تعالی فضیحت بیشان داده است و در باههای بیشان بسته و کار را طوری کرده است
که دوری از صدق و احسان و نزدیکی از کفر و طغیان و چیزهای چند میکوشند که
پس از مدتی دیگر دیده نشود بلکه اندک علمی دارد تکفیر ایشان میکنند از انجمله میگویند که عمر
باعث قتل حسین بوده و ما تفصیل آن را در کتاب نهنگ بیان کرده ایم اما مردم بیشتر از این
کتاب از مجالست کردن با کسی که نسب غرق شده اند اگرچه با میر سیدیم از روی که آن را
می نوشتیم از ترس بلایی لیکن حق تعالی میدانست که قصد ما صحیح بوده و حفظ خود
میداشت و در آخر کلام دل ما بسوخت از آتش علم و کفر ایشان و بجهات حال
اصلاح نمی پذیرد دگر بر حمی که حق تعالی از خزانه غیب بفرستد اما تا آن غیبی ظاهر
شدن این مرهم لیکن بود و نیست چیزی از صبر و خاموشی و تأمل و تحمل و ندیدن ما دامی که مرهم
دانست شود و کرحوای که متفطن شوی الهام میسی تامل کن در این شارت که کن

است که امام مصیبت حضرت امام حسین علیه السلام در مرثیه می‌خوانی و گریه‌ها میکنی
و بسا باشد که موجب اینکه حزن کثیر شود و در هر مجلس عاشورا حال بدان طریق نیست که آن نیست
اگر گریه و بی‌تابی کنی و اندکی بعد در مجلس عاشورا حاضر شده باشد اگر تسلیم کنیم که چنانست
که در مرثیه میکوییم که گویا الحال در این مجلس حاضر شده و بقصد آن حاضر میشود که در
مصیبت آنحضرت گریه کند و اگر در این مجلس از بعضی اهل فسق و اهل صادر شود که موجب
لعن و عقوبت باشد بال آن بر علماء و صلحا نخواهد بود و اما آنکه میگفت که روزه
عاشورا سنت نیست میگوییم زیرا که از اهل بیت حدیثی نیامده و که دلالت بر
استحباب صوم عاشورا کند و بدون دلیل روزه داشتن بدعت است بلکه ناشایسته
شده اگر روز عاشورا روز اول بدعت قاتلان حضرت امام حسین است که جهت
فرح و سرور قتل آن سرور روزه داشتند و آنرا عید گرفتند چنانکه صاحب
ناموس گفته و این حدیث بیان است در کتاب سفر السعادة که گفته که این حدیث
گفته که روز عاشورا روز عید است و عاشورا بدعتی است که قاتلان امام حسین علیه السلام
کرده‌اند و بسیاری که شیطان ایشان را گمراه کرده از ایشان بگمراه ساختن تو ثواب بیابد
آن روز بلکه حاکی به نمرود و یزید کوچک که این استحقاق بدعت
و بانت سلطنت سید الساجدین با آنکه شیطان مرجن خبر شما سید و بقول جد بن الحسن
آمده فی حیاته لعین و نداشته و میگوید و از انکه عمر ما عث قتل حضرت امام حسین
پس ما پیشه و کرکرده و مدح آن را از طرق قتل نمیکنیم و ما میتوانیم

و در من این کتاب از زوال بلایا [illegible] که این سخن معقول است و چون
ترسد کسی که در منام، مذهب ایده طاهرین بود، راست و شاید که این عبارت
خود را بهم آورد و جهت آنکه گوید قصد مراجعت به بلاد خود کند عذری است
و دیبان و بلکه بدین مراد من این عبارت همین معنی ظاهر است که شما فهمیده اید
بطریقی که ما ذکر کردیم و اگر در میان اهل سنت و در میان باشد بگوید که مراد
از این عبارت آنست که در این کتابات روافض که من ذکر کردم در این کتاب
میترسم که بلایی نازل شود بر من تا از خوف رفع تقیت رفض بکنند و اما آنچه از اشارات
شرعیه و الهام عیسی مسیح روح ما بگفته ایم که رزق تعالی امید داریم که مراد حاصل
و چشم او در این اشعار سفید شود تا زمانی که بجهنم واصل شود و هم صحبت و همپیاله
حسود و این که امام در الامارات ترجمه کنان دسوا پس شیطانست که در
رحم مادر خویش که عارض اوست روح او از فکر بسیاری که کرده بود در مصیبت بلایا
که از قبایل شوش و غیره بر سر او آمده بود ناشی شد، و آن که میگفت ادریس
آنکه مجوسی بتو دم در اصل جوانی بگوزدن لقمهای شبهه ناک بهای این کلام بر کی
از وجوه چیزاست اول انکه او نان در سفره دیدر ظالم خود نخورده بود که زعارت آن
تجار و عمل زراعت بهره سانیده بود و دیگر انکه از آنچه از طرف این چیزها و یا عمال
بیت است یا داخل لقمه نیدانست و ظاهر اگر او این معنی را تصور کرده قیاس
را آنچه بعض حنفیه میگویند که کسی را روزی کرده است ما نند به چون چشمک

یکوید که گرد و مرد یا سید یک ریگ و یکبره مرده یا یک کو تپه چرا با آنکه
حضرت پیغمبر فرموده که اگر بعرای قومی چیزی مدیشان دهند هرآینه بگیرند پس
خواهند یا نخواهند جماعتی پس حجازی مخالفت نموده و آن حدیث را اجماع را
انکار و حجازی گوید که میشنوم که عراقی میگوید که هرگاه موشی در چاهی بمیرد
بیست دلو آب ازان چاه بکشند و بعد ازان چاه پاک شود و اگر در آب
موشی در چاه افتد تمام آب چاه باید کشید پس این عجب تولیت که بعض
مردمش نجس کند چاه را و تمام او نجس نکند و عراقی گوید تو ازین عجب تر شنو که
میگوید اگر موشی در چاهی مرده که دو سه سبو آب داشته باشد و موش از چاه
ازهم پاشیده آن چاه پاک است و اگر یک سبو آب ازان چاه بکشند و باز
ازان موش در ان باشد آن آب نجس خواهد بود پس تمام موش نجس نکرد آب
چاه را بعض بوسش نجس کرد و آب تمام ناپاک است و بعض آن نجس بعد ازین
حجازی گوید که می شنوم که عراقی میگوید که هرگاه موشی در چاه افتد بیست دلو
ازان بکشند تا پاک شود و هرگاه آدمی از اهل ایمان در چاه افتد تمام آب باید کشید
پس موش پاکیزه باشد از اهل ایمان و عراقی گوید که من میشنوم که حجازی میگوید
که هر مؤمن که دست بلرج خود کند وضو بر وی واجب میشود و اگر دست بلرج
سگ یا خوک کند وضو باطل نمیشود پس سگ و خوک پاکیزه تر باشد از اهل ایمان
و حکایت کند او یکی ساعی که او حمله کرد که اگر جیب دست در چاه کند یا میشو

آب چاه نجس میشود و اگر بیت الخلا که نجس میشود و این هر عجیب تر است و در آنچه
ابن ابی لیلی حنیفه روایت کنند که گفت اگر جنبی بیت غسل کند در چاهی
آب چاه نجس میشود و بدن او پاک میشود پس اگر از چاه بیرون آید و هر بار دیگر در چاه
رود باز پاک میشود پس اگر از چاه بیرون آید سیم بار در چاه رود باز نجس خواهد بود
و اگر همچنین چهار بار در چاه رود و بدن او پاک میشود و بوسف گفت که اگر مردی جنب
در چاهی رود تا دلوی از ان چاه بیرون آورده و آن شخص آب چاه فرو رود آب
نجس میشود و از غسل او نجزی نیست و محمد بن الحسن گفت آب نجس نمیشود و غسل او مجزیست
و این اقوال غریبه است و حجازی گفت که می شنوم که عراقی رد حدیث پیغمبر میکند
و دین خود را اگر چه صلی الله علیه و آله فرموده و اعمال بر نیت است و نیت از جزوی
تخلص نکرده و عراقی میگوید که وضو احتیاج بنیت ندارد و این بر اجماعت
بر قول پیغمبر پس عراقی گفت من می شنوم که حجازی میگوید که من راست میکنم و اقدام بر
بدعت پیشوا میکنم و حجازی میگوید که کسی حج نکرده باشد و از کسی حجی را بجا بگیرد حج کند
آن حج او مجزیست از حج اسلام او و حجازی گفت که عراقی میگوید که اگر کسی بجای
نماز کند که بر حیوان ماکول اللحم بران برگشته باشد نماز جایز است سترو انگه آن حیوان
باشد یعنی ربع جامه یا بیشتر او نکرده باشد بعد ازان نقیض آن حکم میکند که اگر گوسفند
در چاهی بول کند که هزار خیک آب در ان چاه باشد آب چاه نجس میشود و این منافقه
فاحش است و پس عراقی گفت من حجازی را سنی و در تو و مرا لعنه در میگوید

حق تعالی میفرماید که ترجیح دادیم پیغمبر خود را بر زبان قوم او و پیغمبر ما که عاربی بوده
نموده بجای که در نماز قرائت میکرده نماز حجازی مقرر و معلوم است که
در نماز تشهد و صلوة بر پیغمبر واجبست و اگر تشهد و صلوة را بفارسی بجای آورد
نزد او صحیح است و اگر عراقی بمخالفت قرآن گوید و حجازی بمخالفت قرآن بر است گوید
باز حجازی گفت که حضرت پیغمبر صلی الله علیه و آله فرمود که هر نماز که در او خوانده
نشود الکتاب نماز او ناقص است ولی ما هم گوئیم عراقی جایز میداند که در نماز
یک آیه کوتاه بخواند مثل ثم نظر ثم عبس و بسر و مدهامتان و مثل اینها
نخواند پس حجت بر خود عراقی است حجازی بر عراقی نزد و حکم در حل
زیرا که میگوید هر کس در رکعتی یک آیه کوتاه از بخواند که متعدد از فاتحه باشد نماز او جایز است
پس داخل در این قول هر آنچه عیب میکرد او را در گفته دلیلی او را بر او پیدا
حجازی گفت عراقی را ای مرد که قیاس عمل میکنند با این حال او در ترین مردمانست
از قیاس زیرا که میگوید هر کس در نماز خوف نماز سهو نماز او فاسد است اگر
سلام را در میان نماز سهو نماز او فاسد نیست پس گوئیم ساقط شد از نماز
عراقی گفت که من نمی گویم تجزی را که ساقط شده نیست است بلکه نماز
در حال یکه یکی نیست باشد در سیاه و حسن در حال تمام
بغیر قبله و اعاده نیست بود و اگر گوئیم که بواسطه خوف بر نفس خود نماز بکند در حال
زوال خوف نماز را اعاده کند و این ناقض ظاهر است پس حجازی گفت که ما

عراقی را که اعاده نیاید در وقت و صلوة میکرد او مطلقا آیه حق قبلی بسیل گوید
عیدی زیرا که میگوید که کسی که سفر کند رجعت صلوة حق تعالی تخفیفی داده است نه سان
جایز است که نیمه کوتاه وقت ضرورت و گرسفر او در تو و جایز است که صلوة
حق تعالی کامل نیمه و قصر نماز را برای رحمت داد و گرسفر او از جهت فساد و در ارض
نیامد پس عراقی گفت قول تجاری خسران قول است زیرا که در این مسافر
رجعت نماز رجعت داد و گر بکمتر نماز در بوزه صبح کند چنانکه نیم او جایز است
پس نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است
نماز او خلص مستحبات نفس است مصادیر است و گر نماز او کمتر است

بعد از حجازی گفت بی میم نی، با آنکه در طهارت و صلوة این مناقضه
است در زکوة مناقضه دارد زیرا که حضرت پیغمبر زکوة فطره خود و کدام
بنده و عراقی گفت سه صاع، حجازی میگوید چهار صاع عراقی گفت من بر شنیدم
که حضرت پیغمبر از پنج شتر یک گوسفند زکوة میداد و حجازی میگوید که از
پنج شتر یک شتر باید داد و این را بر پیغمبر است پس حجازی گفت
من شنیدم، ام که حضرت فرمود که در کمتر از دویست درهم زکوة نیست و عراقی
میگوید که اگر کسی دو هزار صد درهم داشته باشد، زکوة بر دو واجب
بخلاف قول نبی صلی الله علیه و آله عراقی گفت من می بینم که حجازی همین قول
حضرت را رد کرده زیرا که میگوید که اگر بیزار کس مالهای خود را جمع کند و بدست
درهم برسد زکوة بر ایشان واجب است و اگر صد هزار درهم دارد زکوة بر
واجب نیست بعد از ان حجازی گفت که عراقی در باب صوم مناقضه دارد
زیرا که میگوید که اگر کسی باز خمی در دهن باشد که او به اندرون دارد و دوای آن آنرا
کند در ماه رمضان روزه او باطل میشود و اگر پارچه پنبه کی یا انگشتری در بر دارد
صحیح است عراقی گفت که حجازی نیز شریک منست در این مناقضه زیرا که میگوید
که مسافر در حین هرکاه که در ماه رمضان قضا کند، افطار کند، و در ماه رمضان
دیگر بر ان بگذرد قضا و کفاره بر ایشان لازم است و با اینکه میگوید که اگر کسی در
رمضان فوت کند عمدا، نه عذر قضا و کفاره است پس این حال مناقضه کرد،

بسته است بعد از آن حجازی گفت که عراقی مناقضه نمود، که در میگوید که
اگر کسی از ماه رمضان ایام ماسده کند، صلا عاصل شود و قضا دارد و حج بیت
کرد بعضی از اداء عاصل شود و تمام را قضا کند و این مناقضه واضح است
عراقی گوید که حجازی مثل همین مناقضه دارد زیرا که میگوید که اگر طفلی در میان روز
در رمضان بالغ شود باقی روز بخوری نگوید روزه او صحیح است و اگر کافری
در میان روز مسلمان شود آن روز را امساک کند بعد از ان حجازی گفت که
عراقی در میگوید باب بدعت کرد و مثل دعاهای بیشتر از زیر گفته
چرا میل به بدعت کرد، عراقی گفت که من بدعت نکرده ام برای خود عقد نکاح نکنم و برای دیگری
نیز عقد نکنم و عراقی میگوید که باکی نیست که محرم از جهت خود و غیر عقد نکاح کند و احرام
قول بدعت عراقی گوید که قضای نماز سال همین کار کرد زیرا که میگوید که حضرت
پیغمبر فرمود که محرم هرکاه نعلین نیابد موزه بپوشد و پشت پای موزه را ببرد و فرو
میکند، راست، و قول حضرت که موزه بپوشد و لازم نیست کفت انکار
پس حجازی گفت که عراقی را می بینم که همه جا در همه مسئله دست بغیر
مستوجب میداند زیرا که میگوید که حضرت پیغمبر، حرم حج کوه پشتوان بوی را حجم
زده تا خون روان شده و خود میگوید که زخم زدن کوهان شتر بدعت است
عراقی میگوید یکه حجازی نیز از این عیب خالی نیست زیرا که در سبحه که از عزیات
مشهور میباشد سه مرتبه صلی بحضرت پیغمبر گفتند که یا رسول الله وقت نماز شام در رسید

حضرت هر مرتبه فرزندی که می‌زاد سیصد درهم می‌داد معنی درستی ما خواهد
کرد و حجازی میگوید که ما کی نیست که نماز شام را خفتن در عرفات بگذارد و این
شنیع تر است از آنچه عراقی نسبت میدهد ۰ آنگاه حجازی بعضی تشنیعات
عراقی را در باب عمره و در وحدت و کثرت عربی میکند که مترجم آنها نمی‌نویسد
چه راست است که در بعضی چیزهای حلال بر شما از ما میگوید که مسلمان هرگاه
غلامی از یهودی بخرد بصد من شراب و غلام را آزاد کند این آزادی جایز است
و قیمت شراب رشوه‌ی او نیست ۰ عراقی گفت تجاری هر سیاهی که
هرگاه کسی بغلام خود بگوید آزاد کردم ترا بشرط آنکه صد من شراب بمن دهی
هرگاه آن غلام صد من شراب به او آزاد میشود و این بینه صحت که برای
عیب میکرد ۰ بعد از آن حجازی تشنیع کرد بر عراقی که او جایز میداند
فروختن شراب از جمله استخفاف بدین از جمله آنست که میگوید جایز است
در حین سکر ۰ نگوید کسی که چنین گفت ۰ عراقی گفت هر سیاهی
باکی نیست که صلاح معاد دین خود شمرده و مارگزنده و غرد شان بر خود اسباب
قتل و ضرب دیگران و ادای زنان و مردان خود شمرده با آنکه سبب هلاکی اهل
اسلام میشود این بدتر است از آنکه تو میگفتی ۰ پس حجازی گفت که
سید ما محمد صلی الله علیه و آله فرمود که قیمت سگ حرام است
و ذمود که سگها را بکشند و عراقی را می‌بینم که جایز میداند خرید و فروش سگ

عراقی گفت که حجازی نمی‌قول پیغمبر را کرد و چنانکه پس از ذکر او مرو را که حضرت
پیغمبر صلی الله علیه و آله فرمود که هر کس مالک شود کسی را که محرم او باشد باو آزاد میشود
حجازی میگوید که مراد او هر که مالک شود زن را در رحم او مالک میشود این
قبیح تر است از آنچه عراقی میگوید نقل میکند ۰ بعد از آن تشنیع کرد حجازی بر عراقی
در کفارت پس گفت که می‌بینم که خدای تعالی در کفارت قسم فرموده که دو مسکین
طعام کفایت کند و عراقی میگوید که یک مسکین را دو نوبت طعام کردن کافیست
عراقی گفت کرده‌ی حجازی بسیار است که طعام دو مسکین کفایت از وسط آنچه طعام
میان حر و میکفایت ما دو مسکین یعنی صاع و حجازی میگوید که یک مسکین را دو صاع
صدقه کافیست پس چون من دو طعام را دو مسکین عدد کردم تو آنرا در کفارت قسم
عدد کردی و عراقی میگوید که کفایت مسکین را دو نوبت طعام کردن کافیست
عراقی گفت کرده‌ی حجازی بسیار است که طعام دو مسکین کفایت از وسط آنچه طعام
میان حر و میکفایت ما دو مسکین یعنی صاع و حجازی میگوید که یک مسکین را دو صاع
صدقه کافیست پس چون من دو طعام را دو مسکین عدد کردم تو آنرا در کفارت قسم
عدد کردی و عراقی میگوید که کفایت مسکین را دو نوبت طعام کردن کافیست
عراقی گفت کرده‌ی حجازی بسیار است که طعام دو مسکین کفایت از وسط آنچه طعام
میان حر و میکفایت ما دو مسکین یعنی صاع و حجازی میگوید که یک مسکین را دو صاع
صدقه کافیست پس چون من دو طعام را دو مسکین عدد کردم تو آنرا در کفارت قسم
عدد کردی و عراقی میگوید که کفایت مسکین را دو نوبت طعام کردن کافیست

باخون اهل اسلام برابراست یعنی اگر مومنی کافری را بکشد اورا در عوض بکشند
وحق تعالی میفرماید که کافر را بر مومن دستی نیست و نیز میگوید عراقی که دلیل
میتوانند که مومن را بقصاص بکشند دعراقی گفت که ای مجازی تو نیز با من
شریکی درین تناقض زیرا که میگوئی که هر کار راه زن سلطان ذمی را بکشد
باید که او را بکشند از کار کشند و مالی از جانب تو میگوید که مسلمان هر کار
ذمی را بکشد بکرد و خدیو او را در عوض نکشند پس کدام شناعت که متوجه
شما نیست ۱۰ بعد ازان مصنف کتاب گوید که این یک پاره از انچه
این دو مرد و دران تناقضه میکردند ذکر من بطریق مجالت در نهایت
ایجاز و اختصار ذکر کردم و اگر جمیع انچه باهم مکالمه کرده اند ذکر میکردم
هر اینه محتاج میشدم بتصنیف کتابی علیحده و از غرض این کتاب بیرون
میرفتم و در انچه من ذکر کردم کفایت است برای اطلاع بر بطلان انچه
اهل خلاف برانند و انگاه کنند انشاء الله تعالی و اتمام مسود این کتاب بدست
مولف فقیر الی الله الغنی نور الدین شریف الحسینی در بغداد سنه ۱۰۷۲
در رجب سنه نهصد و نود و نهم از هجرت و الحمد
رب العالمین و الصلوة و السلام علی
محمد و آله الطاهرین المعصومین
الی یوم الدین